

Торайғыров университетінің
ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛЫ

НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
Торайғыров университета

ТОРАЙҒЫРОВ УНИВЕРСИТЕТІНІҢ ХАБАРШЫСЫ

ЗАҢ СЕРИЯСЫ
2022 ЖЫЛДАН БАСТАП ШЫҒАДЫ

ВЕСТНИК ТОРАЙҒЫРОВ УНИВЕРСИТЕТА

ЮРИДИЧЕСКАЯ СЕРИЯ
ИЗДАЕТСЯ С 2022 ГОДА

ISSN 2958-8618

№ 2 (2024)

Павлодар

НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
Торайгыров университета

Юридическая серия
выходит 4 раза в год

СВИДЕТЕЛЬСТВО

о постановке на переучет периодического печатного издания,
информационного агентства и сетевого издания
№ KZ90VPY00046812

выдано

Министерством информации и коммуникаций
Республики Казахстан

Тематическая направленность

публикация результатов научных исследований, актуальных проблем
в области права, привлечение внимания к перспективным
и актуальным направлениям юридической науки

Подписной индекс – 76199

<https://doi.org/10.48081/ADPX5585>

Бас редакторы – главный редактор

Жетписов С.К.,
д.ю.н., доцент

Заместитель главного редактора Олжабаев Б. Х., *к.ю.н., ассоц.профессор*
Ответственный секретарь Жамулдинов В. Н., *к.ю.н., ассоц.профессор*

Редакция алкасы – Редакционная коллегия

Биштыга А.,	<i>доктор PhD, профессор (Республика Польша)</i>
Зайцев О. А.,	<i>д.ю.н., профессор (Российская Федерация)</i>
Ахмеджанова Г. Б.,	<i>д.ю.н., доцент</i>
Ишеков К.А.,	<i>д.ю.н., профессор (Российская Федерация)</i>
Дуйсенов Э. Э.,	<i>д.ю.н., профессор</i>
Дорожинская Е. А.,	<i>к.ю.н., доцент (Россия Федерация)</i>
Балымов Е. К.,	<i>доктор PhD,</i>
Аюпова З. К.,	<i>д.ю.н., профессор</i>
Омарова А. Р.,	<i>технический редактор</i>

За достоверность материалов и рекламы ответственность несут авторы и рекламодатели

Редакция оставляет за собой право на отклонение материалов

При использовании материалов журнала ссылка на «Вестник Торайгыров университета» обязательна

***Ж. Ж. Талипова**

¹Торайғыров университеті, Қазақстан Республикасы, Павлодар қ.

*e-mail: zhanik0108@mail.ru

ЕҢБЕК ҚАТЫНАСТАРЫ САЛАСЫНДАҒЫ ДЕРБЕС ДЕРЕКТЕР

Қазіргі әлем үшін барлық жерде цифрландыру тән, ол бір жағынан адамдар үшін, оның ішінде дербес деректер саласында жаңа цифрлық мүмкіндіктер туғызады, ал екінші жағынан – жаңа тәуекелдердің туындауына түрткі болады. Соңғы жылдары дербес деректерді пайдалана отырып жасалған қылмыстар саны тұрақты өсуде. Дербес деректер және оларды қорғау туралы заңнамада заңды күшіне енген, өңдеу тәртібіне қойылатын талаптар күшейтілген және осы саладағы бұзушылықтар үшін жауапкершілік шараларын күшейткен өзгерістер бірқатар мәселелерді, соның ішінде жұмыс берушілер үшін өз жұмыскерлерінің деректерін өңдеу бөлігінде өзектендірді. Мақала жаһандық цифрландыру дәуіріндегі еңбек қатынастары саласындағы дербес деректерді қорғау мәселелеріне арналған. Осы мақаланың мақсаты өңдеудің жалпы қағидаларын еңбек қатынастарының салалық ерекшеліктеріне бейімдейтін жұмыскердердің дербес деректерін қорғау саласында ұсынымдар әзірлеу болып табылады. Мақалада жұмыскердің дербес деректерінің ұғымы, оның еңбек шартын жасасудағы маңызы, еңбек қатынастары саласында жұмыс беруші жұмыскердің дербес деректерін жинауды, өңдеуді және қорғауды қамтамасыз ету, сақтау тәртібі мен оны жүзеге асырудың талаптары мен тәртібі қарастырылған. Сонымен қатар ұйымда жұмыскерлердің дербес деректерін қорғау мақсатында ол туралы ереже бекіту мен оған қойылатын талаптар енгізу бойынша ұсыныс жасалынған.

Кілтті сөздер: дербес деректер, адам құқықтары, ақпарат, еңбек қатынастары, жұмыс беруші мен жұмыскер.

Кіріспе

1981 жылы 28 қаңтарда Страсбург қаласында дербес деректерді автоматтандырылған өңдеу кезінде жеке тұлғаларды қорғау туралы Конвенция жасалды.

Дербес деректерді автоматтандырылған өңдеу кезінде жеке тұлғаларды қорғау туралы Конвенция дербес деректерді қорғауды қамтамасыз етуді міндеттейтін, сондай-ақ адамның жеке өміріне қол сұғылмаушылық құқықтарын қорғау тетіктерін айқындайтын бірінші халықаралық шарт болды. Сонымен қатар, Конвенция «дербес деректер» терминінің анықтамасын берді.

Конвенция ұсынатын дербес деректерді өңдеу мен қорғаудың негізгі қағидаттары:

- дербес деректерді алу мен өңдеудің адалдығы мен заңдылығы;
- дәл анықталған және заңды мақсаттар үшін жинақтау, мұндай мақсаттарға қайшы келуге тыйым салу;
- сәйкестік, яғни дербес деректер іске қатысты болуы керек және олар жинақталған мақсаттарға қатысты артық болмауы тиіс;
- дәлдік (қажет болған жағдайда дербес деректерді жаңартуға болады);
- деректер субъектілерін сәйкестендіруге мүмкіндік беретін нысанда деректерді жинау мақсаты талап еткеннен ұзағырақ болмайтын уақытқа сақтау [1].

Қазақстанда арнайы нормативтік-құқықтық акт 2013 жылы 21 мамырда Қазақстан Республикасының Президенті «Дербес деректер және оларды қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңына (бұдан әрі – Заң) қол қойған кезде ғана қабылданды [2]. Сонымен қатар, «дербес деректер» термині жоғарыда аталған заң қабылданғанға дейін Қазақстан заңнамасында қолданылғанын атап өткен жөн.

Қазіргі уақытта азаматтар (бір жағынан дербес деректер субъектілері ретінде) мен заңды тұлғалар (екінші жағынан дербес деректерді қамтитын базаның меншік иелері және/немесе операторлары ретінде) арасындағы қатынастардағы дербес деректерді қорғау мәселелері арнайы заңмен ғана емес, сонымен қатар бірқатар салалық нормативтік құқықтық актілермен (оның ішінде, заңға тәуелді актілер) реттеледі.

Жұмыскерлердің дербес деректерін қорғауға байланысты мәселелер туындаған кезде жалпы ережелерге сілтеме жасайтын еңбек заңнамасы тыс қалған жоқ [1].

Материалдар мен әдістері

Зерттеу мәселесі бойынша ғылыми және арнайы әдебиеттерге, зерттелетін мәселе бойынша нормативтік құжаттарға талдау, қолда бар

халықаралық тәжірибені талдау және жалпылау жүргізілді. Зерттеу барысында келесі әдістер қолданылды: логикалық, тарихи, жүйелік. Зерттеу барысында іс жүзінде маңызды нәтижелерге қол жеткізу үшін салыстырмалы және статистикалық әдістер де қолданылды.

Нәтижелер мен талқылау

Дербес деректер – мәліметтер негізінде айқындалған немесе айқындалатын дербес деректер субъектісіне қатысты, электрондық, қағаз және (немесе) өзге де материалдық жеткізгіште тіркелген сол мәліметтер [2]

Еңбек қатынастарына келетін болсақ, жұмыскердің дербес деректері – бұл жұмыскердің жұмысқа қабылдануына және оның еңбек қызметін жүзеге асыруына байланысты жұмыс беруші жұмыскерден алатын жеке ақпарат пен жұмыскер туралы ақпарат [3].

Еңбек шартын жасасу кезінде тараптар ҚР Еңбек кодексінің 28-бабының міндетті ережелерін басшылыққа алуға, атап айтқанда, еңбек шартының мазмұнына жұмыскердің тегін, атын, әкесінің атын (егер ол жеке басын куәландыратын құжатта көрсетілсе), оның тұрақты тұратын жерінің мекенжайын және тұрғылықты жері бойынша тіркелгені туралы мәліметтерді, жеке басын куәландыратын құжаттың атауын, нөмірін, жеке сөйкестендіру нөмірін, берілген күнін енгізуге тиіс [4].

Демек, жұмыс беруші еңбек шартын жасасу кезінде жұмысқа қабылданатын жұмыскерден еңбек шартын толтыру және одан әрі оны жасасу үшін ол туралы ақпарат сұрауға міндетті. Бұдан әрі, ҚР Еңбек кодексінің 28-бабының 1-1-тармағының негізінде еңбек шартының қолданылу мерзімі ішінде тараптардың деректемелері өзгерген кезде еңбек шартына тиісті өзгерістер енгізілуге тиіс. Жұмыс берушіде деректемелер өзгерген жағдайда жұмыскерге еңбек шартына қосымша келісімге қол қою ұсынылады, осылайша жұмыс беруші өз міндетін орындайды және Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасын бұзуға жол бермейді.

Егер өзгерістер жұмыскердің деректемелерінде орын алса, бұл талапты жұмыскердің орын алған өзгерістер туралы тиісті хабарламасынсыз жұмыс берушіге орындау қиындыққа соғады. ҚР Еңбек кодексінің 22-бабы 2 бөлігінің 1) тармағына сәйкес жұмыскер еңбек міндеттерін еңбек, ұжымдық шарттарға, жұмыс берушінің актілеріне сәйкес орындауға міндетті екенін ескере отырып, еңбек шартында жұмыскерге еңбек шартының қолданылу мерзімі ішінде туындаған өзгерістер туралы оның деректемелеріне кіретін ақпаратты, оның ішінде оның тұрақты тұрғылықты мекен-жайы және тұрғылықты жері бойынша тіркелгені туралы мәліметтерді хабарлау міндетін белгілеу орынды деп ойлаймыз.

Мұны жұмыс берушінің актілерінде, атап айтқанда, жұмыскердің дербес деректерін қорғау туралы ережеде немесе еңбек тәртібі ережелерінде қарастыруға болады.

ҚР Еңбек кодексінің 22-бабының 3-бөлігіне сәйкес жұмыскердің осы Кодексте көзделген өзге де құқықтары болады және ол өзге де міндеттерді атқарады. Өйткені, ҚР Еңбек кодексінің 63-бабының 2-бөлігіне сәйкес еңбек тәртіптемесінің қағидаларында жұмыскерлердің жұмыс уақыты мен тынығу уақыты, еңбек тәртібін қамтамасыз ету жағдайлары, еңбек қатынастарын реттеудің өзге де мәселелері белгіленеді.

Еңбек кодексінің 23-бабының 2-бөлігінің 24) тармағының негізінде, жұмыс берушінің міндеттеріне: «Дербес деректер және оларды қорғау туралы» Қазақстан Республикасының заңына сәйкес жұмыскердің дербес деректерін Қазақстан Республикасының дербес деректер және оларды қорғау туралы заңнамасына сәйкес жинақтауды, өңдеуді және қорғауды жүзеге асыру кіреді, сондықтан жұмыс берушінің актілерінде не еңбек шартында жоғарыда ұсынылған редакцияның болуы еңбек заңнамасын бұзу болып табылмайды деген қорытынды жасауға болады [5].

«Дербес деректер және оларды қорғау туралы» 2013 жылғы 21 мамырдағы № 94 заң дербес деректер саласындағы қоғамдық қатынастарды реттейді, сондай-ақ дербес деректерді жинауға, өңдеуге және қорғауға байланысты қызметтің мақсатын, қағидаттары мен құқықтық негіздерін айқындайды.

Заңның мақсаты тұлғаның және азаматтың дербес деректерін жинау және өңдеу кезінде оның құқықтары мен бостандықтарын қорғауды қамтамасыз ету болып табылады.

Заң келесі жағдайларда туындайтын қатынастарға қолданылмайды:

егер бұл ретте басқа да жеке және (немесе) заңды тұлғалардың құқықтары және Қазақстан Республикасы заңдарының талаптары бұзылмаса, субъектілердің тек қана жеке және отбасылық мұқтаж үшін дербес деректерді жинауы, өңдеуі және қорғауы;

Қазақстан Республикасының Ұлттық мұрағат қоры және мұрағаттар туралы заңнамасына сәйкес дербес деректерді қамтитын Қазақстан Республикасы Ұлттық мұрағат қорының құжаттарын және басқа да мұрағаттық құжаттарды қалыптастыру, сақтау және пайдалану;

«Мемлекеттік құпиялар туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес мемлекеттік құпияларға жатқызылған дербес деректерді жинау, өңдеу және қорғау [6];

Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген шектерде барлау, қарсы барлау, жедел-іздістіру қызметі, сондай-ақ қорғалатын тұлғалар мен объектілердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі күзет іс-шараларын

жүзеге асыру барысында дербес деректерді жинау, өңдеу және қорғау кезінде туындайтын қатынастарға қолданылмайды.

Жоғарыда аталған Заңмен келесі анықтамалар берілген:

– дербес деректер – мәліметтер негізінде айқындалған немесе айқындалатын дербес деректер субъектісіне қатысты, электрондық, қағаз және (немесе) өзге де материалдық жеткізгіште тіркелген сол мәліметтер;

– дербес деректерді жинақтау – дербес деректерді қамтитын базаға дербес деректерді енгізу арқылы оларды жүйелендіру жөніндегі іс-әрекеттер;

дербес деректерді қамтитын базаның операторы (бұдан әрі – оператор) – дербес деректерді жинауды, өңдеуді және қорғауды жүзеге асыратын мемлекеттік орган, жеке және (немесе) заңды тұлға;

– дербес деректерді қорғау – осы Заңда белгіленген мақсаттарда жүзеге асырылатын шаралар, оның ішінде құқықтық, ұйымдастырушылық және техникалық шаралар кешені;

– дербес деректерді өңдеу – дербес деректерді жинақтауға, сақтауға, өзгертуге, толықтыруға, пайдалануға, таратуға, иесіздендіруге, бұғаттауға және жоюға бағытталған іс-әрекеттер;

– дербес деректерді пайдалану – меншік иесінің, оператордың және үшінші тұлғаның қызмет мақсаттарын іске асыруға бағытталған дербес деректермен жасалатын іс-әрекеттер;

– дербес деректерді сақтау – дербес деректердің тұтастығын, құпиялылығын және қолжетімділігін қамтамасыз ету жөніндегі іс-әрекеттер [2].

Заңда дербес деректерді қорғау жөніндегі шаралар кешені айқындалған, оған сәйкес жұмыс беруші «Электрондық құжат және электрондық цифрлық қолтаңба туралы» Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 7 қаңтардағы № 370-ІІ Заңын қолдана отырып [7], дербес деректерді жинау және сақтау жөніндегі электрондық базаларды орнату жөніндегі мамандандырылған ұйымдармен шарттар жасасу арқылы құжаттарды өзірлейді, деректер базасын белгілейді.

Дербес деректер – мәліметтер негізінде айқындалған немесе айқындалатын дербес деректер субъектісіне қатысты, электрондық, қағаз және (немесе) өзге де материалдық жеткізгіште тіркелген сол мәліметтер.

Еңбек қатынастары бөлігінде дербес деректер - бұл жұмысқа қабылдау кезінде деректерді өңдеуге және сақтауға, жұмыскердің еңбек қызметін жүзеге асыруға, кәсіпорындар мен ұйымдар жұмыскерлерінің еңбек шартын бұзуға байланысты қажет деректер.

Жұмыскерден жұмысқа қабылдау кезінде келесі ақпаратты алу қажет:

– тегі, аты, әкесінің аты (бар болса);

– жеке басын куәландыратын құжаттың атауы, нөмірі, берілген күні;

– жеке сәйкестендіру нөмірі және т. б.

Сонымен қатар, жұмыс барысында білім, біліктілік, арнайы білімнің немесе кәсіби дайындықтың болуы туралы мәліметтер, жұмыскердің еңбек қызметі туралы акпаратқа қатысты мәлімет және т. б. қажет.

Жұмыс беруші жұмыскердің дербес деректерін жинауды, өңдеуді және қорғауды қамтамасыз етуге, сақтау тәртібін және т.б. қамтамасыз етуге міндетті. Осы мақсаттар үшін ұйымда жұмыскерлердің дербес деректерін қорғау туралы ереже бекітілуі мүмкін. Дербес деректерді қорғау туралы ереже ұйымның ішкі құжаты болып табылады.

Заңнамада осы құжаттың үлгілік нысаны белгіленбеген, бұл ретте оны әзірлеу кезінде ол ҚР-да дербес деректерді қорғау туралы заңнамада қойылатын барлық талаптарға сәйкес келуі тиіс.

Дербес деректерді қорғау туралы ережеде:

- дербес деректерді қорғау саласындағы мақсат пен міндеттер;
- дербес деректердің түсінігі мен мазмұны;
- бұл деректер қандай құрылымдық бөлімшелерде және қандай тасымалдаушыларда (қағаз, электронды) жинақталады және сақталады;
- дербес деректерді жинау тәртібі;
- дербес деректерді өңдеу тәртібі;
- дербес деректерді қорғау тәртібі;
- жұмыскердің талабы бойынша жұмыскердің дербес деректеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу тәртібі;
- дербес деректерге қол жеткізе алатын субъектілер;
- дербес деректер рұқсатсыз кіруден қорғау тәртібі;
- жұмыскердің дербес деректерін қорғауды қамтамасыз ету мақсатында құқықтары және т. б.

Жұмыскердің дербес деректерін қорғау туралы ережені ұйымның басшысы немесе уәкілетті тұлға бекітеді. Бұл құжат басшының бұйрығымен бекітіледі.

«Ақпараттандыру туралы» Заң меншік иелерін, дербес деректерді қамтитын дерекқор операторларын, сондай-ақ үшінші тұлғаларды ҚР аумағында (дербес деректерді оқшаулау талабы) дербес деректерді сақтауға міндеттейді [8].

«Дербес деректер және оларды қорғау туралы» және «Ақпараттандыру туралы» Заңдарда [2] жаңа ереже кімге қатысты болатынын көрсететін ережелер жоқ. Қазақстандық заңдардың қолданысы жалпы ереже бойынша ҚР аумағымен шектелген. Сондықтан оқшаулау туралы жаңа талап ҚР-да тіркелген компанияларға, ҚР дара кәсіпкерлеріне, сондай-ақ шетелдік компаниялардың өкілдіктері мен филиалдарына қолданылады.

Құжаттарды қорғау мен сақтауды қамтамасыз ету үшін материалдық мүмкіндіктерді, еңбек шығындарын және кадр қызметі персоналының біліктілігін ескеру қажет.

Жұмыскерлердің жеке істері мен құжаттары (еңбек кітапшалары, әскери билеттер, анықтамалардың түпнұсқалары және т.б.) кадрлар бөлімінде қалыптастырылады және «Мемлекеттік және мемлекеттік емес ұйымдарда құжаттама жасау, құжаттаманы басқару және электрондық құжат айналымы жүйелерін пайдалану қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2023 жылғы 25 тамыздағы № 236 бұйрығы мен архивке қойылатын талаптарға сәйкес сақталуы тиіс [9].

Егер кадрлық құжаттар қағаз тасығышта сақталса және кадр өндірісі бойынша деректерді сақтау үшін дерекқорды қосу мүмкіндігі болмаса, қағаз тасығыштардағы құжаттарға қойылатын талаптарды негізге алу қажет.

Кадр қызметінің жұмыскерлерімен жұмыс істеуге тура келетін дербес деректер құпия сипатқа ие. Бұл жұмыскерлердің жеке ақпаратына олардың рұқсатынсыз немесе басқа заңды негіздемесіз қол жеткізе алатын тұлғалардың оны таратуға құқығы жоқ дегенді білдіреді [10].

Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің 12-бабының 7-бөлігіне сәйкес, Егер жұмыс берушінің шығарылған актісінде жұмыскерлердің осы Кодексте, еңбек, ұжымдық шарттарда, келісімдерде көзделген құқықтары мен кепілдіктерін бұзатын не нашарлататын ережелер қамтылған жағдайда, оған еңбек инспекциясы жөніндегі жергілікті органға не сотқа шағым жасауға болады [4].

Қаржыландыру туралы ақпарат

Бұл зерттеу Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым комитетімен қаржыландырылған (№ AP19680399 грант).

Қорытынды

Жұмыс беруші жұмыскердің дербес деректерін жинауды, өңдеуді және қорғауды қамтамасыз етуге, сақтау тәртібін және т.б. қамтамасыз етуге міндетті болғандықтан, осы мақсаттар үшін ұйымда жұмыскерлердің дербес деректерін қорғау туралы ереже бекіту ұсынылады.

Заң дербес деректерді жинауға және өңдеуге келісімнің мазмұны туралы мәселені қозғамайтындықтан, біз мұндай келісімнің үлгілік нысанына мынадай деректерді міндетті түрде қосуды ұсынамыз: келісімге қол қойған тұлғаның тегі, аты, әкесінің аты (бар болса), ЖСН, сондай-ақ байланыс деректері, соның ішінде телефон нөмірі, тұрғылықты мекен-жайы. Бұл келісімге қол қойған тұлғаны анықтауға мүмкіндік береді; жұмыс беруші

дербес деректерді жинауды және өңдеуді жүзеге асыратын тұлғаға қатысты дербес деректердің толық тізбесі; мұндай келісім қолданылатын уақыт кезеңі.

ПАЙДАЛАНҒАН ДЕРЕКТЕР ТІЗІМІ

1 Персональные данные в сфере трудовых отношений // [Электрондық ресурс]. – URL: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=34796314&pos=3;-45#pos=3;-45.

2 «Дербес деректер және оларды қорғау туралы» Қазақстан Республикасының 2013 жылғы 21 мамырдағы № 94-V Заңы (2024.11.02. берілген өзгерістер мен толықтырулармен) // [Электрондық ресурс]. – URL: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=31396173#activate_doc=2.

3 Положение о защите персональных данных работников // [Электрондық ресурс] – URL: <https://cdb.kz/sistema/page/polozhenie-o-zashchite-personalnykh-dannykh/>.

4 Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V Еңбек Кодексі (2024.11.02. берілген өзгерістер мен толықтырулармен) // [Электрондық ресурс]. – URL: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=34838929&show_di=1.

5 О персональных данных работника: правовое регулирование // [Электрондық ресурс]. – URL: <https://pps.kaznu.kz/kz/Main/FileShow2/13942/98/2/3/0/>.

6 Мемлекеттік құпиялар туралы 1999 ж. 15 наурыздағы № 349-І Қазақстан Республикасының Заңы (2024.05.01. берілген өзгерістер мен толықтыруларымен) // [Электрондық ресурс]. – URL: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=51012633.

7 Электрондық құжат және электрондық цифрлық қолтаңба туралы 2003 жылғы 7 қаңтардағы № 370-ІІ Қазақстан Республикасының Заңы (2023.01.05. берілген өзгерістер мен толықтырулармен) // [Электрондық ресурс]. – URL: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=51035484.

8 «Ақпараттандыру туралы» Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 24 қарашадағы № 418-V Заңы (2024.11.02. берілген өзгерістер мен толықтырулармен) // [Электрондық ресурс] – URL: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=37847228.

9 «Мемлекеттік және мемлекеттік емес ұйымдарда құжаттама жасау, құжаттаманы басқару және электрондық құжат айналымы жүйелерін пайдалану қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2023 жылғы 25 тамыздағы № 236 бұйрығы //

[Электрондық ресурс]. – URL: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=37521574&show_di=1.

10 Как должны храниться персональные данные работников? // [Электрондық ресурс]. – URL: <https://dogovor24.kz/questions/kak-dolzhny-hranitsya-personalnye-dannye-rabotnikov-kompanii-4788.html>.

REFERENCES

1 Personal'ny'e dannye v sfere trudovy'kh otnoshenij [Personal data in the field of labor relations] // [Electronic resource]. – URL: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=34796314&pos=3;-45#pos=3;-45.

2 «Derbes derekter zhane olardy' korgau turaly» Kazakstan Respublikasy' ny'n 2013 zhy'lgý' 21 мамы'rdagy' # 94-V Zany' (2024.11.02. beri'lgен озgeri'ster men toly'kty'rularmen) [Law of the Republic of Kazakhstan dated May 21, 2013 No. 94-V» on personal data and their protection « (as amended on 02.11.2024)] // [Electronic resource]. – URL: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=31396173#activate_doc=2.

3 Polozhenie o zashchite personal'ny'kh danny'kh rabotnikov [Regulation on the protection of personal data of employees] // [Electronic resource]. – URL: <https://cdb.kz/sistema/page/polozenie-o-zashchite-personalnykh-dannykh/>.

4 Qazaqstan Respýblıkasynyń 2015 jylgy 23 qarashadaғы № 414-V Eńbek Kodeksi (2024.11.02. berilgen ózgerister men tolyqtyrýlarmen) [Labor Code of the Republic of Kazakhstan dated November 23, 2015 No. 414-V (with amendments and additions made on 02.11.2024)] // [Electronic resource] – URL: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=34838929&show_di=1.

5 O personal'ny'kh danny'kh rabotnika: pravovoe regulirovanie [About employee's personal data: legal regulation] // [Electronic resource]. – URL: <https://pps.kaznu.kz/kz/Main/FileShow2/13942/98/2/3/0//>.

6 Memlekettik qupıalar týraly 1999 j. 15 naýryzdaғы № 349-I Qazaqstan Respýblıkasynyń Zańy (2024.05.01. berilgen ózgerister men tolyqtyrýlarymen) [Law of the Republic of Kazakhstan dated March 15, 1999 No. 349-I on state secrets (with amendments and additions made on 05.01.2024)] // [Electronic resource]. – URL: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=51012633.

7 Elektronдық qujat jáne elektronдық sıfılyq qoltańba týraly 2003 jylgy 7 qańtardaғы № 370-II Qazaqstan Respýblıkasynyń Zańy (2023.01.05. berilgen ózgerister men tolyqtyrýlarmen) [Law of the Republic of Kazakhstan dated January 7, 2003 No. 370-II on electronic document and electronic digital signature (with amendments and additions made on 05.01.2023)] // [Electronic resource]. – URL: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=51035484.

8 «Aqparattandyry týaly» Qazaqstan Respýblikasynyń 2015 jylǵy 24 qarashadaǵy №418-V Zańy (2024.11.02. berilgen ózgerister men tolyqtyrylarmen) [Law of the Republic of Kazakhstan dated November 24, 2015 No. 418-V] on informatization « (with amendments and additions made on 02.11.2024)] // [Electronic resource]. – URL: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=37847228.

9 «Memlekettik jáne memlekettik emes uymdarda qujattama jasaý, qujattamany basqarý jáne elektrondyq qujat ainalymy júielerin paidalaný qaǵıdalaryn bekity týaly» Qazaqstan Respýblikasy Mádeniet jáne sport ministriniń 2023 jylǵy 25 tamyzdaǵy № 236 buıyǵy [Order of the minister of Culture and sports of the Republic of Kazakhstan dated August 25, 2023 No. 236 «on approval of the rules for creating documentation, managing documentation and using electronic document management systems in state and non-state organizations»] // [Electronic resource]. – URL: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=37521574&show_di=1.

10 Kak dolzhny` khranit`sya personal`ny`e danny`e rabotnikov? [How should personal data of employees be stored?] // [Electronic resource]. – URL: <https://dogovor24.kz/questions/kak-dolzhny-hranitsya-personalnye-dannye-rabotnikov-kompanii-4788.html>.

22.04.24 ж. баспаға түсті.

26.04.24 ж. түзетулерімен түсті.

27.05.24 ж. басып шығаруға қабылданды.

**Ж. Ж. Талипова*

Торайғыров университет, Республика Казахстан, г. Павлодар

Поступило в редакцию 22.04.24

Поступило с исправлениями 26.04.24

Принято в печать 27.05.24

ПЕРСОНАЛЬНЫЕ ДАННЫЕ В СФЕРЕ ТРУДОВЫХ ОТНОШЕНИЙ

Для современного мира повсеместно характерна цифровизация, которая, с одной стороны, создает новые цифровые возможности для людей, в том числе в сфере персональных данных, а с другой – провоцирует возникновение новых рисков. В последние годы число преступлений, совершённых с использованием персональных данных, неуклонно растёт. Вступившие в законную силу изменения в законодательстве о персональных данных и их защите,

усилившие требования к порядку обработки и ужесточившие меры ответственности за нарушения в этой сфере, актуализировали ряд практических вопросов, в том числе и для работодателей в части обработки данных своих работников. Статья посвящена вопросам защиты персональных данных в сфере трудовых отношений в эпоху глобальной цифровизации. Целью настоящей статьи является выработка рекомендаций в области защиты персональных данных работников, адаптирующих общие правила обработки к отраслевым особенностям трудовых отношений. В статье рассмотрены понятие персональных данных работника, его значение при заключении трудового договора, порядок обеспечения, хранения, условия и порядок осуществления работодателем персональных данных работника в сфере трудовых отношений. Также в целях защиты персональных данных работников в организации внесено предложение по утверждению положения о ней и внедрению требований к ней.

Ключевые слова: персональные данные, права человека, информация, трудовые отношения, работодатель и работник.

**Zh. Zh. Talipova*

Toraighyrov University, Republic of Kazakhstan, Pavlodar

Received 22.04.24.

Received in revised form 26.04.24.

Accepted for publication 27.05.24.

PERSONAL DATA IN THE FIELD OF LABOR RELATIONS

Digitalization is ubiquitous in the modern world, which, on the one hand, creates new digital opportunities for people, including in the field of personal data, and on the other hand, provokes the emergence of new risks. In recent years, the number of crimes committed using personal data has been steadily increasing. The changes in the legislation on personal data and their protection that have entered into force, strengthened the requirements for processing procedures and tightened liability measures for violations in this area, have updated a number of practical issues, including for employers regarding the processing of their employees' data. The article is devoted to the issues of personal data protection in the field of labor relations in the era of global digitalization. The purpose of this article is to develop recommendations in the field of protection of personal data of employees, adapting the general rules of processing to the industry

Теруге 27.05.2024 ж. жіберілді. Басуға 28.06.2024 ж. қол қойылды.

Электронды баспа

1,06 Mb RAM

Шартты баспа табағы 9,28.

Таралымы 300 дана. Бағасы келісім бойынша.

Компьютерде беттеген: А. К. Мыржикова

Корректор: А. Р. Омарова

Тапсырыс № 4190

Сдано в набор 27.05.2024 г. Подписано в печать 28.06.2024 г.

Электронное издание

1,06 Mb RAM

Усл.п.л. 9,78. Тираж 300 экз. Цена договорная.

Компьютерная верстка А. К. Мыржикова

Корректор: А. Р. Омарова

Заказ № 4190

«Toraighyrov University» баспасынан басылып шығарылған

Торайғыров университеті

140008, Павлодар қ., Ломов к., 64, 137 каб.

«Toraighyrov University» баспасы

Торайғыров университеті

140008, Павлодар қ., Ломов к., 64, 137 каб.

8 (7182) 67-36-69

e-mail: kereku@tou.edu.kz

<https://vestnik.tou.edu.kz/>